

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Jalagin, Kati			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Valinnan vapaus ja yhdenmukaisuuden pakko : vapaaehtoinen lapsettomuus internetkeskusteluissa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-05-12	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 127 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, millaista julkista keskustelua internetin keskustelupalstoilla käydään vapaaehtoisesta lapsettomuudesta ja lasten hankinnasta. Tutkimusta taustoittaa perheen murrokseen liittyvä sosiologinen keskustelu, jonka keskiössä on perheen perustaminen. Tässä perhesosiologisessa keskustelussa vapaaehtoinen lapsettomuus näyttäytyy ”normaalille” ydinperheelle vaihtoehtoisena elämäntapana. Tutkimuksen aineisto koostuu seitsemästä vuosina 2003-2005 julkaistusta internetkeskustelusta, joissa keskustellaan vapaaehtoisesta lapsettomuudesta ja lasten hankinnasta. Analysoinnin kohteena ovat yhteensä 153 keskustelijan, joista suurin osa on naisia, esittämät puheenvuorot. Jaottelin internetkeskustelijat lasten hankintaan liittyvien näkemysten mukaisesti ”lapsettomiin”, ”lapsellisiin” ja ”mielipiteen esittäjiin”. Tutkimusmenetelmänä on käytetty tekstianalyysyä joka mukailee grounded theorylle ominaista analysointitapaa. Tutkimuksen teoreettisena viitekehystenä ovat ajatukset liittyen valintaan ja normeihin. Vapaaehtoinen lapsettomuus on toisaalta tulosta vapaasta lapsettoman elämäntavan valinnasta. Toisaalta valintaan kohdistuu normatiivisuutta, jolloin oletetaan, että yhteiskunnan jäsenten tulisi toimia yhdenmukaisesti. Tällöin ajatus vapaudesta rikkoutuu. Tutkimuksen tärkeimpiä lähteitä ovat Ulrich Beckin ja Elisabeth Beck-Gernsheimin, Anthony Giddensin, Frank Furedin sekä Riitta Jallinojan sosiologiset kirjoitukset. Aineistosta nousi esille erottelu ”meihin” ja ”heihin”, jossa lapsettomat keskustelijat edustavat ”meitä” ja muu ympäristö sekä ”lapselliset” keskustelijat edustavat ”heitä”. Tutkimustulokset vahvistavat vapaaehtoisesti lapsettomaan elämäntapaan liittyvän ambivalenttiuden: siinä yhdistyy samanaikaisesti valinnan vapaus ja yhdenmukaisuuden pakko. Tutkimuksen lapsettomilla keskustelijoilla on ”normaalista” lasten hankintaan liittyvästä normista poikkeavina yksilöinä selontekovelvollisuus: he joutuvat perustelemaan elämänvalintaansa muille. Lapsettomien individualistisissa näkemyksissä korostuvat oma riittämättömyys suhteessa ”hyvän” äitiyden normin vaatimukseen ja negatiivinen suhtautuminen äitiyteen. ”Lapsellisten” familistisissa näkemyksissä korostuu äitiyden ihanuus. Lapsettomilla ja muulla ympäristöllä, jonka piiriin ”lapselliset” kuuluvat, on keskenään ristiriitainen näkemys ”oikeanlaisesta elämäntavasta”, jonka mukaan naisten kuuluu tehdä lapsia. Keskustelijat, jotka puhuvat erilaisuuden hyväksynnän puolesta, näyttävät ratkaisevan tämän ristiriidan, jolloin lapseton elämäntapa muuttuu normaaliksi ja hyväksyttäväksi elämänvalinnaksi. Keskustelijoiden näkemykset osoittavat normatiivisuutta heidän pohtiessaan, milloin päätös hankkia tai olla hankkimatta lapsia on hyväksyttävää. Lasten hankkimattomuus hyväksytään silloin, kun olosuhteet eivät ole otolliset lasten hankinnalle. Lasten hankinta hyväksytään, jos se perustuu haluun ja olosuhteet ovat otolliset tulevia lapsia ajatellen. Ympäristön painostus harmittaa lapsettomia keskustelijoita. Painostuksen sijaan ympäristöltä halutaan hyväksyntää ja ymmärrystä. Lapsettomat kokevat lisäksi, että naisia syyllistetään lasten hankkimattomuudesta. Äitiyden ei nähdä kuuluvan automaattisesti naisen identiteettiin. Lasten hankinta nähdään naisten ja miesten yhteisenä asiana. Keskustelijat vierastavat ajatusta, jonka mukaan lapsien hankinnalla turvattaisiin vanhuuden päivät. He huomioivat elämän suunnitteluprojektissaan tulevan vanhuutensa. Oman elämänvalinnan tulee tuntua myös vanhuudessa hyvältä ratkaisulta.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords lapsettomuus vaihtoehtoinen elämäntapa valinta normit verkkokeskustelu			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			